ИЗБОРНОМ ВЕЋУ УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Изборног већа Учитељског факултета у Београду именовани смо у Комисију за подношење извештаја за избор једног наставника у звању доцента за ужу научну област *Српски језик* са пуним радним временом.

Након прегледа документације и приложеног материјала, част нам је да Изборном већу Учитељског факултета поднесемо следећи

И З В Е Ш Т А Ј

На конкурс који је расписао декан Учитељског факултета проф. др Александар Јовановић, а који је објављен у Службеном гласнику бр. 31 од 12. 4. 2012. године, за избор једног наставника у звању доцента са пуним радним временом, јавио се један кандидат – др Горан Зељић, досадашњи асистент на предметима из уже научне области Српски језик (*Српски језик I, Српски језик II – Лексикологија и семантика; Говорна култура* и изборни предмети: *Правопис и књижевнојезичка норма*).

Комисија је прегледала приложени материјал и констатовала да је кандидат уредно и у прописаном року поднео законом потребну документацију.

I. Биографски подаци

Др Горан Зељић је рођен 1970. године у Офенбаху (Немачка). Основну и средњу школу завршио је у Београду. Дипломирао је на Филолошком факултету у Београду 1995. године на Групи за српски језик и књижевност. Магистрирао је на истом факултету 2003. године на групи Наука о језику одбранивши рад под називом: „Устаљене транзитивне конструкције у савременом српском језику“. Докторат лингвистичких наука стекао је 2012. године одбраном докторске дисертације на Филолошком факултету у Београду са насловом „Семантичко-морфолошке карактеристике бројева у српском језику“ пред комисијом коју су сачињавали др Мирослав Николић, редовни професор Филолошког факултета, др Драгана Мршевић-Радовић, редовни професор Филолошког факултета и др Милица Радовић-Тешић, редовни професор Учитељског факултета у Београду.

Од 1995. до 1998. године Г. Зељић је радио као лектор и коректор у новинској кући „Политика“.

Од октобра 1997. године запослен је са пуним радним временом на Учитељском факултету у Београду у звању асистента приправника, а од 2004. године, у звању асистента, ради на предметима Српски језик I, Српски језик II и Правопис и књижевнојезичка норма.

Био је ангажован (2006–2010) са 8 истраживачких месеци на научноистраживачком пројекту бр. 149055 *Промене у основношколском*

образовању – проблеми, циљеви, стратегије Учитељског факултета у Београду, који је финансирало Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије.

У часопису „Методичка пракса“ уређивао је рубрику „Занимљивости из језика“.

У оквиру *Финско-српског пројекта развоја образовања наставника* боравио је студијски у Финској, на универзитетима у Хелсинкију, Јаваскули и Оулу маја 2002. године.

Учествовао је на Семинару за учитеље и наставнике српског језика и књижевности у Београду *Настава српског језика и књижевности* који се одржао 6. 12. 2006. године и на скупу *Дидактичко-методички аспекти промена у основношколском образовању* који се одржао у Београду 30. 4. 2007. године.

II. Библиографија

Ред. бр.	**Библиографски подаци:** **Назив рада, издавач, место, година, страна, ISBN, UDC**	**R**	**Вредност резултата**
1.	**Зељић, Г.**, „Приступ објашњењу непознатих речи“, *Методичка пракса,* бр. 3, стр. 148–154, Београд, 1997. године;	/	/
2.	**Зељић, Г.**, „Верзалне скраћенице (акроними)“, *Методичка пракса*, бр. 4, стр. 151–158, Београд, 1997. године;	/	/
3.	**Зељић, Г.**, „Инструментал и предлог с(а)“, *Методичка пракса*, бр. 2, стр. 165–168, Београд, 1998. године;	/	/
4.	**Зељић, Г.**, „Оделење/одељење, спасавање/спашавање, поколење/покољење“, *Учитељ*, бр. 61, стр. 98–101, Београд, 1998. године;	/	/
5.	**Зељић, Г.**, „Једначење сугласника по звучности (граматички и правописни аспект)“, *Методичка пракса*, бр. 3–4, стр. 144–150, Београд, 1998. године;	/	/
6.	**Зељић, Г.**, „Апостроф (`)“, *Методичка пракса*, бр. 1–2, стр. Београд, 1999. године;	/	/
7.	**Зељић, Г.**, „Речце ево, ено, ето уз име појма у генитиву“, *Методичка пракса*, бр. 3, стр. 115–119, Београд, 1999. године;	/	/
8.	**Зељић, Г.**, „Загрижен и загризен и супстандардни облици типа донешен, угрижен и сл.", *Методичка пракса*, бр. 4, стр. 153–158, Београд, 1999. године;	/	/

9.	**Зељић, Г.**, „Предлошко-падежна конструкција код + генитив уз глаголе кретања, мировања и уз глаголске именице“, *Методичка пракса*, бр. 1, стр.127–130, Београд, 2000. године;	/	/
10.	**Зељић, Г.**, „Падежна синонимија у конструкцијама У посети код + генитив и У посети + датив“, *Методичка пракса*, бр. 2, стр. 137–139, Београд, 2000. године;	/	/
11.	Јаћимовић, С, **Зељић, Г.**, Милошевић, В., „Анализа успеха на пријемном испиту из српског језика и књижевности на Учитељском факултету у Београду, јула 2000. год.“, *Методичка пракса*, бр. 3–4, стр.115–128, Београд, 2000. године;	/	/
12.	**Зељић, Г.**, „Практична и теоријска страна културе пословног комуницирања“, *Методичка пракса*, бр. 1, стр. 157–158, Београд, 2001. године;	/	/
13.	**Зељић, Г.**, „Вишечлани изрази типа *благо мени* и сл.“, *Методичка пракса*, бр. 2, стр. 143–145 , Београд, 2001. године;	/	/
14.	**Зељић, Г.**, „О жаргонизмима типа *ћепи* и сл.“, *Методичка пракса*, бр. 3–4, стр. 147–153, Београд, 2001. године;	/	/
15.	**Зељић, Г.**, „Тачка иза редних бројева – недоумице“, *Методичка пракса*, бр. 1, стр. 88–91, Београд, 2002. године;	/	/
16.	**Зељић, Г.**, „Изведенице са значењем женског лица имаоца звања, занимања и сл. и језичка (говорна и писана) пракса“, *Методичка пракса*, бр.2, стр. 103–106, Београд, 2002. године;	/	/
17.	Јерковић, И., Ристић, М., Врањешевић, Ј., **Зељић, Г.**, Вечански, В., „Селекција и практична обука у функцији унапређивања квалитета образовања учитеља у Финској“, *Норма*, бр. 3, стр. 151–163, Сомбор, 2002. године (UDK 371.212.2:378.637 (480) BIBLID:0353-7129.9 (2002), 3, p. 151-163 YU ISSN 0353-7129);	/	/
18.	**Зељић, Г.**, „Однос знака извода и завршне тачке - правописне недоумице“, *Методичка пракса*, година VI, бр.1–2, стр. 145–150, Београд, 2004. године (UDK: 372.46 YUISSN 0354-9801);	/	/
19.	**Зељић, Г.**, „Језичка култура у образовању“, *Педагогија*, година LIX, бр. 1, стр. 121–127, Београд, 2004. године (UDK 37.08 ISSN 0031-3807);	R52	3
20.	**Зељић, Г.**, *Устаљене конструкције у новинском језику*, Задужбина Андрејевић, Београд, 2005. године, ISBN 86-7244-443-4, ISSN 1450 – 653X; 132	R13	5
21.	**Зељић, Г.** „Садржаји из синтаксе у нижим разредима	R62	

	основне школе“, *Иновације у настави*, XIX, бр. 1, стр. 45–54, Београд, 2006. године, UDC 801.563/.564, YUISSN 0352- 2334;		1.5
22.	**Зељић, Г.** „Компетенције професора разредне наставе у домену граматике и правописа српског језика“, *Педагогија*, година LXI, бр. 4, стр. 523–530, Београд, 2006. године, UDK 371.15 ISSN 0031-3807;	R61	2
23.	**Зељић, Г.**, „Правопис српског језика у разредној настави“, Зборник радова *Дидактичко-методички аспекти промена у основношколском образовању* (ур. И. Радовановић, Б. Требјешанин), стр. 75–88, Учитељски факултет, Београд, 2007. године, UDC 37.016:81`352/.354, ISBN 987-86-7849-096-5;	R65	0.5
24.	**Зељић, Г.**, „Правописни аспект гласовних промена у млађим разредима основне школе“, Зборник радова *Иновације у основошколском образовању – од постојећег ка могућем* (ур. И. Радовановић, В. Радовић), стр. 264–275, Учитељски факултет, Београд, 2008. године, UDC 37.016;81`35/.36, ISBN 978-86-7849-118-5;	R65	0.5
25.	**Зељић, Г.**, „Правописни речник у настави и уџбеницима српског језика“, Зборник радова *Иновације у основошколском образовању – вредновање* (ур. И. Радовановић, Б. Требјешанин), стр. 297–308, Учитељски факултет, Београд, 2009. године, UDC 37.3::81`354, ISBN 978-86-7849-138-8;	R65	0.5
26.	**Зељић, Г.**, „Правописни речник са коментарима за млађе разреде основне школе – од А до М“, Иновације у настави, стр. 147–160, Учитељски факултет, Београд, 2009. године, UDC 81`354::808.5, ISSN 0352-2334;	R62	1.5
27.	**Зељић, Г.**, „Правописни речник са коментарима за млађе разреде основне школе – од З до Ђ“, Иновације у настави 2010/1, стр. 124–139, Учитељски факултет, Београд, 2010. године, UDC 81`354(075.2), ISSN 0352-2334;	R62	1.5
28.	**Зељић, Г.**, „Правописни речник са коментарима за млађе разреде основне школе– од О до С“, Иновације у настави 2010/3, стр. 104–118, Учитељски факултет, Београд, 2010. године, UDC 81`354(075.2), ISSN 0352-2334;	R62	1.5
29.	**Зељић, Г.**, „Правописни речник са коментарима за млађе разреде основне школе – од Т до Ш“, Иновације у настави 2011/1, стр. 131–142, Учитељски факултет, Београд, 2011. године, UDC 811.163.4`35(038), ISSN 0352-2334.	R62	1.5

Укупна вредност коефицијената R је 19.
Вредност коефицијента компетентности у категоријама R10 + R20 + R50 + R61 + R62 је **12.5 (минимални захтев је 4.67).**

Учешће на научним скуповима и конференцијама

▪ *Настава српског језика и књижевности*, семинар за учитеље и наставнике српског језика и књижевности, Београд 6. 12. 2006. године;

▪ Научни скуп *Дидактичко-методички аспекти промена у основношколском образовању,* Београд 30. 4. 2007. године.

▪ Научни скуп *Иновације у основношколском образовању – од постојећег ка могућем,* Београд 2008.

III. Преглед и мишљење о досадашњем научном и стручном раду

Научни рад. Докторска дисертација Горана Зељића *Семантичко-морфолошке карактеристике бројева у српском језику* обухвата 258 штампаних страница и састоји се од „Увода“ (7–13. стр.), три већа поглавља (са више потпоглавља): „Бројеви у систему врста речи“ (14–22), „Класификација бројева“ (23–145), „Типови бројевних конструкција“ (146–190), „Закључка“ (191–204), „Литературе“ (205–220) и „Прилога“ (Примери са променом основних бројева) (221–258).

У *Уводу* говори се, најпре, о циљевима које је аутор поставио и о методама за њихово остварење. А ти циљеви су били врло амбициозни с обзиром на чињеницу да се у српској/српскохрватској литератури није о бројевима много писало. Аутор је желео да направи један свеобухватан преглед бројева као врсте речи, узимајући у обзир терминологију, класификацију и морфолошко-семантичке карактеристике. Аутор је у раду применио *синхрони* приступ који се не огледа само у анализи и обради ексцерпиране грађе него и у избору дела из којих је она ексцерпирана, а то су дела српских писаца који су рођени после 1950. године. Тиме је аутор желео да дође до што сигурнијих података у погледу стварног обима променљивости основних и збирних бројева.

Досадашња литература се коментарише на почетку другог поглавља *Бројеви у систему врста речи.* Аутор као најзначајније издваја и посебно интерпретира радове Љ. Поповића (1979) и Б. Тафре (1995). Посебно се говори о терминологији везаној за бројеве. Зељић се опредељује за множински облик – *бројеви,* како би се направила „разлика између броја као врсте речи и броја као граматичке категорије“ па се тако множинским обликом *бројеви* истиче и „постојање више значењских врста“. Уместо (у српској граматици) уобичајеног придева *бројни* (нпр. *бројна именица, бројни придев* и сл.), аутор користи прецизнији термин *бројевни* (уобичајен у математици, али и у хрватској литератури).

Разматрајући статус бројева у систему речи, аутор не занемарује ни аргументе којима се оспорава њихов статус као посебне врсте речи, као што су

изразита непродуктивност, ограничен број чланова, разнородна морфолошка обележја и друго, али се ипак опредељује за, у српској одн. славистичкој литератури, уобичајено третирање бројева као посебне врсте речи. При том се он, између осталих, позива на Белића, који разлику између бројева и других квантификатора (пре свега количинских прилога) види у чињеници да се „бројеви могу употребити само уз именице“, а прилози и уз неке друге врсте речи. Овде се може додати и семантички критеријум, будући да бројеви означавају „тачан број онога што значи именица или који је по реду појам означен именицом“, а прилози неодређену количину или број.

Зељић се противи сврставању бројева у „полупроменљиве речи“ (што чине неки граматичари), највише из „методичких“ разлога (уместо 5 променљивих + 5 непромељивих врста речи имали бисмо 5+1+4), али и због неких других чињеница.

Кад је реч о поглављу посвећеном класификацији бројева, у њему се детаљно разматрају делимично различите класификације у српским и хрватским граматикама, као и подаци који с тим у вези пружају речници нашег језика. Ово поглавље важно је не само због начина на који се бројеви класификује (и термина који се користе) него и због тога што се у њему разматра пиотање шта све спада у бројеве. Овај део рада завршава се класификацијом која показујке ауторове ставове о тим питањима. Аутор даје двостепену поделу, уместо у граматикама уобичајене тростепене. Треба истаћи и чињеницу да Зељић као посебну подврсту главних бројева наводи „бројевне придеве“, а и то да међу бројевима помиње и „разломачке бројевне именице“ (нпр. *четвртина)* и „апроксимативне бројеве“ (нпр. *петнаестак*), што у српским граматкама није било уобичајено (Стевановић, Симић, Станојчић).

Разматрајући деклинабилност бројева *два, три, четири* и *оба,* на основу прикупљене и презентиране грађе, аутор потврђује раније уочену већу фреквенцију променљивих бројева уз именице женског рода него уз именице мушког и средњег рода, већу у беспредлошким конструкцијама него у предлошким, али с правом истиче зависност деклинабилности од именице уз коју неки од ових бројева стоји, односно од фреквенције и уобичајености неке конструкције. И овај рад показује да се ни у конструкцијама са предлогом и основним бројем деклинабиност не губи сасвим. У раду се даље показује учешће бројева у фразеолошким јединицама што је табеларно представљено упоредном анализом значења у трима речницима српског језика.

Г. Зељић у свом докторском раду збирне бројеве третира као подврсту главних (кардиналних). Треба истаћи и ауторово запажање да се збирни бројеви не употребљавају само за изражавање броја бића различитог пола или за млада бића, већ и за кванитификацију других различитих појмова.

Опширно четврто поглавље (146–190) садржи типове бројних конструкција, и то за сваку врсту бројева посебно. У почетку овога поглавља говори се о теоријским питањима организације и структуре конструкција с бројевима, о високом нивоу генерализације и регуларности при њиховом уклапању у језичку структуру, о правилима комбиновања конституената вишечланог броја.

Аутор у „Закључку“ сажето и прегледно, јасним стилом представља своја истраживања и теоријске поставке, решења која је одабрао и резултате до којих је дошао.

На основу приложене библиографије (в. прилог Библиографија) и на основу доступних радова може се закључити да је Г. Зељић од избора у звање асистента 2004. године до данас објавио монографију: *Устаљене конструкције у новинском језику* и више радова или мањих прилога из проблематике везане за наставу граматике и нормативно-правописних питања српског језика, језичких поука у различитим стручним часописима: *Педагогија* (2 рада), *Методичка пракса* (15 прилога), *Учитељ* (1 прилог), *Иновације у настави* (6 радова) и у дидактичко-методичким зборницима (3 рада).

Монографија *Устаљене конструкције у новинском језику,* Задужбина Андрејевић, Београд 2005, стр. 1–96 је у ствари штампана делимично измењена и дорађена магистарска теза одбрањена на Филолошком факултету 2003. године.

На корпусу добијеном ексцерпцијом *Политикиних* дневних издања (листови *Политика, Експрес, Спортски журнал*) у анализу су ушле 952 реченице у којима се јављају устаљене транзитивне конструкције што је довољан број да се репрезентује публицистички стил српског стандардног језика. Књигу чине поглавља: *Увод* (11–13), *Досадашња проучавања глаголско-именичких конструкција* (14–19), *Устаљене транзитивне конструкције и публицистички стил* (20–21), *Семантичка анализа устаљених транзитивних конструкција* (22–40), *Глагол као структурни члан конструкције* (41–49), *Именица као структурни члан конструкције* (50–55), *Негација и одрични облици* (56–58), *Валентност* (59–61), *Устаљене транзитивне конструкције и семантички парови и групе* (62–66), *Устаљене транзитивне конструкције и фразеолошке јединице* (67–70), *Устаљене транзитивне конструкције и терминолошке синтагме* (71), *Устаљене транзитивне синтагме у речницима* (72–74), *Закључак* (75–78) и *Литература* (79–81).

У раду се анализирају устаљене транзитивне конструкције типа: *вршити истрагу, ексхумације, претрес; упутити апел, позив, поруку, жалбу, захтев; спроводити иатрагу, рацију, исплату, контролу* итд. са 118 транзитивних глагола и 355 претежно девербативних именица у акузативу у функцији објекта. У раду је примењен метод тзв. компонентне семантичке анализе устаљених конструкција и њених чланова. Тако спроведена анализа примера из новинског језика редовно је у раду поткрепљена статистичком анализом и табеларно (24 табеле) што анализу чини транспарентнијом.

Зељићев рад потврђује позната запажања да су устаљене транзитивне конструкције у предности над пунозначним глаголима увек када треба изразити деагентизацију и избећи изражавање правог објекта уз прелазне глаголе, а то је управо једна битна одлика новинско-публицистичког стила српског стандардног језика.

Објављивањем магистарског рада Г. Зељић је показао да је практично ушао у научне проблеме и да уме научне анализе да води са више релевантних аспеката – лексички, синтаксички, стилистички.

Рад *Језичка култура у образовању* (в. Библиографија, бр. 19) даје попис и анализу десет најфреквентнијих примера огрешења о језичку норму који се појављују у писаним радовима студената (семинарски радови, реферати, писмени испити и сл.) Учитељског факултета у Београду. Аутор анализира примере типа: *битци, донешен, оделење, чиниоц, строжији, ређићу, ми би гледали, с' обзиром да,*

у вези тога итд. који потискују правописну норму чиме се нарушава стандард и језичка култура.

У рубрици „Занимљивости из језика“ (*Методичка пракса*) Зељић се бави правописним проблемима с циљем да се избегну неусклађености које изазивају недоумице у наставној пракси. Аутор предлаже најфреквентније обрасце јер их у пракси функционише више.

Методичком проблематиком бави се кандидат у раду *Компетенције професора разредне наставе у домену граматике и правописа српског језика* (в. Библиографија, бр. 22). Анализира се статус српског језика у оквиру ранијих и садашњих програма у школовању наставника разредне наставе на учитељским факултетима па се закључује да повећањем броја курсева из српског језика и новим изборним предметима из области правописа и норме повећава компетентност наставника за успешно вођење наставе у основној школи.

Да Г. Зељић показује истинско интересовање за наставне програме у основној школи и начине усвајања градива из области српског језика показује и рад: *Садржаји из синтаксе у нижим разредима основне школе* (в. Библиографија, бр. 21). Анализирају се програмски садржаји из синтаксе у трећем и четвртом разреду са посебним осврту на неке новине у презентацији граматичких садржаја у новијој уџбеничкој литератури.

Наставне садржаје из области правописа као дела опште језичке културе Г. Зељић анализира и у свом раду *Правопис српског језика у разредној настави* (в. Библиографија, бр.23). Анализу спроводи са аспекта компетенција студената, будућих учитеља из правописа и са аспекта уџбеничке литературе.

Већина радова је објављена у педагошко-методичким лингвистичким часописима или зборницима, неки од њих су претходно читани као реферати на научним скуповима. Зељићева интересовања у мањим прилозима су у складу са педагошко-методичким тенденцијама у приступу језику и говору. То се свакако може врло повољно одразити на подстицање и неговање културе изражавања код студената Учитељског факултета, како наставничког тако и васпитачког смера.

Стручна и наставна активност. У досадашњем раду (од 1997) са студентима Учитељског факултета у Београду и одељењима у Вршцу и Новом Пазару, Горан Зељић је стекао драгоцено искуство у наставном процесу и потребну рутину у држању вежби из предмета у оквиру уже научне области Српски језик, како оних обавезних тако и изборних предмета предвиђених за смер професора разредне наставе и за васпитачки смер. Како асистентске вежбе из датих предмета захтевају темељан ниво стручног и граматичког знања, у протеклом периоду од избора у звање асистента, Г. Зељић је утврђивао и проширивао своје граматичко и лингвистичко знање праћењем одговарајуће текуће и најновије литературе и стављајући то истовремено у функцију побољшања наставног процеса и педагошке умешности потребне при одабиру погодних облика интернаставног рада који се иначе примењује на вежбама из граматике и нормативистике савременог српског језика. У вези са овим је корисно и то што се на вежбама са студентима, поред проверених класичних начина рада, примењују и најмодернији начини презентације података и иновативни облици рада уз компјутерска помагала (графиконе, видео-бимове и др.), у чему Г. Зељић изналази најповољније облике.

Поред редовног одржавања часова вежби, асистент Зељић је сваке године држао и часове припремне наставе средњошколцима за полагање пријемних испита на Учитељском факултету што је давало изузетно добре резултате. Није неважно истаћи и његово запажено учешће у лекторисању више књига и уџбеника који су се у протеклом периоду појавили у издавачкој продукцији Учитељског факултета.

IV. Испуњеност других услова за избор. Увидом у приложену документацију, у радове и рад кандидата, Комисија закључује да су у потпуности испуњени сви формални (законски и статутарни) услови за избор у звање доцента.

V. Предлог Комисије. На основу анализе наставног, стручног и научног рада кандидата, односно на основу свега што је досад речено и познато, Комисија предлаже Изборном већу Учитељског факултета у Београду да др Горана Зељића изабере у звање **доцента** на предметима из уже научне области Српски језик (Српски језик I, Српски језик II, Правопис и књижевнојезичка норма).

КОМИСИЈА:

Др Мирослав Николић, редовни професор Филолошког факултета

_____

Др Драгана Мршевић-Радовић, редовни професор Филолошког факултета

_____

Др Милица Радовић-Тешић, редовни професор Учитељског факултета

_____

У Београду, 17. маја 2012. године